

<http://www.greenbuilt.no/2018/09/10/er-10-kvalitetsprinsipper-for-bygg-fra-bygg21-tilstrekkelig-radikale/>

nedlastet 120918

Er 10 Kvalitetsprinsipper Fra Bygg21 Tilstrekkelige?

Foto: Tradisjonell tulou i sørvest Kina i leire og tre, kollektiv som huser opptil flere titalls familier. En konstruksjonsmåte med tilnærmet null fotavtrykk. Foto: Chris Butters.

Bygg skal både ivareta brukernes behov og helse – og de skal ha minst mulig påvirkning på klima og miljø, beskriver Bygg21 i rapporten om gode bygg og områder.

Bygg21 sin arbeidsgruppe for kvalitet og bærekraft i bygg har hatt en bred sammensetning. Deltagere med forskjellig bakgrunn, blant annet en overlege og to økonomer i tillegg til ingeniør, arkitekt, megler og eiendomsutviklere har gitt et bredt perspektiv. Målet er 20 % reduksjon i byggekostnader som ikke skal gå på bekostning av helse og trivsel for brukere, byggets livsyklus kostnader for å nå nasjonale og internasjonale miljømål.

10 kvalitetsprinsipper for gode bygg og områder er underbygget av en rekke eksempler og forskning. For god gjennomføring er det viktig å ta de i bruk på et tidlig stadium i planleggingsprosessen.

Chris Butters om kvalitetsprinsippene

Greenbuilt.no vil eskalere beste miljøløsninger med ulike aktiviteter. Vi stiller spørsmål til Chris Butters som er forsker på Senteret for Utvikling og Miljø og GAIA arkitekter, om hans tanker omkring kvalitetsprinsippene.

"Tja, hvem er jeg til å kommenter en såpass tung og tverrfaglig satsing? Det er mange kjente navn her, mange med lang fartstid og høyeste kompetanse innen byggebransjen. En kan jo si, vi har sett mange slike store initiativer tidligere.

Bedre og billigere med Nordisk konsensus?

Klarer de virkelig å gjøre bygging både bedre OG billigere? Husker vi ikke for eksempel 3B-programmet fra 1980-tallet? Mange av ambisjonene er nøyaktig de samme. Men Bygg21 er samtidig et godt eksempel på hvordan det med rette er langt mer fokus nå på *prosesser*, inklusiv integrering.

Byggebransjen i verden er konfliktpreget, ja ren krigføring i mange tilfeller, mens dette vitner om den nordiske konsensusmodellen, noe som er nokså unikt, og helt avgjørende for bærekraftig utvikling. Og det har skjedd mye i Norge de siste åra!

Faktor 10

Men jeg vil nevne en utfordring. Bygg21 sin 10-punktsliste omfavner det meste av det som en finner i ulike systemer for å beskrive bærekraftig bygging, så vel teknisk-økonomiske, miljømessige og samfunnsmessige hensyn – gjengitt her uten en særlig klar overordnet struktur.

Men, når det gjelder miljø: Vi vet at målet er Faktor 10. Dette vil si reduksjon av energibruk og klimautslipp til en tiendepart av dagens. Vi vet at dette vil kreve, ikke «justeringer» men en radikal omlegging av måten vi bygger (og forvalter) på. Og tenker på ...

Byggematerialene en av de største utfordringer

Byggematerialene er en av de største utfordringer. Her har [Greenbuilt.no](https://www.greenbuilt.no) valgt riktig fokus – [inkludert for sin konferanse 7.januar 2019](https://www.greenbuilt.no). Mens vi allerede har mange løsninger på energidelen, gjenstår det kolossale behov for omstilling i materialbransjen.

- [Les om Greenbuilt dialogkonferanse under Oslo Europeisk Miljøhovedstad 2019](#)
Hvordan designe, anskaffe og sertifisere materialer og komponenter for et Faktor 10 resultat i bygg?

Mange av de titusener byggematerialene er enten utestet eller har tvilsomme miljøegenskaper. Og blir noen av de store syndere, som portlandsement og plastprodukter, virkelig så mye bedre av en viss andel resirkulering, øket andel fornybar energi i produksjon, eller færre tilsetningsstoffer? Den andel av grå/innebygget energi/karbon øker kraftig når bruksenergien blir redusert.

Kan vi med dagens materialer oppnå en faktor 10 reduksjon? Spørsmålet er om vinklingen til Bygg21 er radikal nok.

Nytt tankesett i en komplisert byggenæring

De store makthavere i bransjen – eiendomsutviklere og kapitalinteressene – kommer nødvendigvis i konflikt med seg selv, eller med mindre skrupuløse konkurrenter, dersom de foretar radikale tiltak.

Det trengs kanskje et helt annet *tankesett* om fremtidens samfunn.

Det er også en klisje i byggenæringen, at god kjemi blant aktørene i byggeprosesser er nøkkelen. Så Bygg21 er bra. Om det er nytenkende nok til å møte klimautfordringen, er jeg mindre sikker på.

Vis meg en Faktor 10 bygg – inklusiv materialene – som også innfrir målene om rimelig pris, sunt innemiljø både fysisk og psykososialt, og tilpasningsdyktighet over lang tid!

Det er ikke nok at et bygg, langt mindre et byutviklingsområde, blir «plussenergi» eller «zero carbon». Det er mange etapper i et livssyklusperspektiv, mange kvalitetshensyn, og ikke minst er LCA-metodologien rundt etterbruksfasen klart utilstrekkelig per i dag.

Ikke minst, er det kompleksjonsgraden i byggverdenen som står i veien, fra byråkratiet til teknologisk overflod. Jeg anbefaler boka til min gode kollega Howard Liddell: *Ecominimalism – the antidote to ecobling*. Det var i 1997 vi i GAIA /NABU ga ut en stor rapport om naturlig ventilasjon – det ble mye fnising. I dag er løsninger som naturlig ventilasjon på vei inn og mulig for mange - ikke alle - oppgaver. Men ventilasjonsbransjen tjener ikke penger på forenkling og av å selge færre dingser. I selveste industrivekstmodellen ligger det en iboende hindring til enklere, sunnere løsninger. Gitt den kjempeutfordringen som Faktor 10 representerer, er jeg ikke sikker på at Bygg21 diskuterer dype nok forandringer i byggebransjen. Men lykke til! " [Chris Butters](#)

10 kvalitetsprinsipper for gode bygg og områder fra Bygg21

1. Stimulerer til kontakt, aktivitet og opplevelser
2. Gir gode lysforhold og utsyn
3. Gir god luftkvalitet og lav støybelastning
4. Ivaretar sikkerhet
5. Ivaretar god tilgjengelighet til og på stedet
6. Har lang levetid
7. Gir smart utnyttelse av arealene
8. Utnytter energien godt
9. Er bygget med god ressursutnyttelse og lave klimagassutslipp
10. Har lave drifts- og vedlikeholdskostnader [Les utdypende om kvalitetsprinsippene og bruk](#)

[Besøk oss gjerne i Oslo 7.januar 2019 etter spektakulær åpning av Oslo Europeisk Miljøhovedstad fredag 4.januar.](#)

Chris Butters

Forsker UiO - Senter for Miljø og Utvikling og Gaia Arkitekter
Arbeidet med bærekraftig arkitektur og planlegging i snart 40 år
Utgitt flere bøker senest "Fra Passivhus til Sunne Hus"
Utgitt mengder publikasjoner og forskningsartikler i flere land
Tidligere leder i NABU-programmet, rådgiver